

1688.

1. Beckmann, Joh. Val. : De jure facietiarum
2. Beierus, Adrianus : De primis cantionis gradu.
3. Beierus, Adrianus : De reciprocis conventionali.
4. Hartung, Fran. Christophorus : De epocha. 2 Suppl.
5. Lyncker, Nicolaus Christophorus, Fac. jur. Decanus : et
lectionem cursoriam Christiani Frederici Keyseri invitato
6. Lynckerus, Nic. Christophorus : De libertate statuum imperii
2 Suppl. 1688 : 1699.
7. Lynckerus, Nic. Christophorus : De jurisperitibus in nob.
libertate. 2 Suppl. 1688 : 1707.
8. Lynckerus, Nic. Christophorus : De metis potestate
in liberos. 2 Suppl. 1688 : 1728.
9. Lynckerus, Nic. Christophorus : De his, quae principum
statuum imperii libertati perperam accusantur.
3 Suppl. 1688 : 1737.

1688.

10. Mitzelppfort, Christophorus Werthnerus: De privilegio competentiae.
11. Mutterus, Petrus: De incremento praedii feudalis.
12. Muellerus, Petrus: De re pecunia aliena comperata.
13. Muellerus, Petrus: De odio variationis.
14. Muellerus, Petrus: De personis principibus jurisdictionis feudales constituentibus.
15. Muellerus, Petrus: Brevis commentatio ad singulas illustrium Bavariorum statuta.

n

ta

loben

arca

DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA

De

JURIS JURANDI INVALIDITATE,

von
Ungültigen und vergeblichen Endschwüren/

Quam
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

JOANNE GVILIELMO,
DUCE SAXONIÆ, JULIACI, CLIVIÆ,
AC MONTIUM ETC. ETC.

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

Decreto atque Jussu
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
in hac Academia Salana,

PRÆSIDE

DN. NIC. CHRISTOPH. LYNCKERO,
ICTO Consummatissimo; Hæreditario in Fluhrstedt & Röt-

schau/ Consiliario aula, Regiminis Saxo-Vinariensis Intimo, Facul-
tatis Juridicæ Seniore & Antecessore Primario, Collegii Juridici

DECANO,

RO PATRONO SUO perpetim colendissimo

PRO LICENTIA

Summisque in utroque Jure honoribus ac Privilegiis Doctoralibus
ritè impetrandis

Publicæ disquisitioni submittit

FRIDERICUS Gottlieb Blumberg/

H. L. Q. C. ad diem Aug. 1688.

Jenæ, Liteis Bauhoferianis.

VIRO
MAXIME GENEROSO, NOBILISSIMO
ET PERQVAM STRENUO
DOMINO
ADAMO FRIDERICO

Meetsch/
Dynastæ & Hereditario in Retschenbach
& Friesen/

Patrono suo maximè venerando,

Hanc inauguralem Disputationem

In perpetuam obseqvii & observantiæ tesseram

offert

AUTOR.

I. N. J.

De

JURISJURANDI INVALIDITATE.

PROOEMIUM.

Uanquam jusjurandum sit species cultus divini & religionis. *l. 36. in pr. ff. de fideic. libert. c. etsi Christus 26. X. de jurej.* unde etiam non immeritò vinculum religionis audit. *l. 1. C. d. in lit. jur. & nullum vinculum eodem præstantius perhibeatur à Cic. l. 1. offic.* imò nullum ad conservandum politicum statum & ordinem jurejurando Romano arctius esse, nullumque sanctiori cura inviolatum custodiri voluerint. *Agell. l. 1. noct. Att. c. 18. Vid. P. Ærod. l. 2. rerum judicat arum tit. 16. de offic. censor. Jac. Ebert. in tr. de historia juram.* ut proindè religiosè sancteque servandum sit. Hinc etiam multi sunt effectus præstiti juramenti: ut nempe (1) præcidat controversias, (2) ex mutua partium conventionione præstitum retractari amplius non possit; (3) defectum probationis suppleat. *l. 30. ff. de Jurej.* (4) habeat vim transactionis & rei judicatae. *l. 2. ff. eod. l. 21. ff. de dol. mal.* (5) quando contractui vel actui, lex aliqua non assistit simpliciter, veruntamen fieri illum non prohibet, juramentum illum firmet. *l. 10. C. de pact.* Vid. Petr. Gregor. *Synt. J. univers. l. 50. c. 5. ibi de confirm. contract. juram.* (6) Vim ha-

A 2

beat

beat excludendi omnes exceptiones, quæ ex persona e-
 jus, qua cum agimus peri solent. Grot. *l. 3. c. 1. n. 19.* (7)
 vim novationis *l. 26. §. ult. ff. de Jurej.* (8) ætatem sup-
 pleat, ut minor habeatur pro majore. *arg. auth. sacra-*
menta puerum C. si advers. vendit. (9) Pariat obligati-
 onem, ita, ut ea à juramento sit inseparabilis, & effe-
 ctus ejus necessarius. Grot. *d. l. n. 2.* (10) ex obligatione
 Jur. Civili non efficaci, faciat efficacem obligationem;
 facit enim ut actus omni meliori modo valeat, quo va-
 lere potest. *l. 77. §. 23. ff. de leg. 2.* Schneid. *ad §. 11. Inst. de*
Act. n. 56. & qui sunt adhuc plurimi, relati à Seraphin.
in tr. de priv. jurament. Attamen, his non obstantibus,
 juramentum non debet esse vinculum iniquitatis *c. quan-*
to 18. X. de jurej. quapropter innumerum etiam dantur
 casus, in quibus omnem vim & efficaciam perdit, adeò
 ut etiam planè invalidum reddatur, atque magis Justum
 sit ab eo recedere, quam injustum cum detrimento
 salutis fervare. De his igitur, cum mihi quædam erudi-
 torum disquisitioni in hac inaugurali disputatione sub-
 mittere animus sit, hinc statim bono cum Deo me ad
 propositam materiam converto enucleandam.

CAPUT I.

GENERALIA

Quædam ratione Etymologiæ, Ho- *monymia & Synonymia & definitionis* *exhibens.*

§. I.

UNde Jusjurandum derivatur notum est, nempe à
 jure & verbo juro, unde jurejurare, quod est quasi se-
 verare. Georg. Obrechtin *tr. de Jur. c. alum. c. 1. n. 7.* Man-
 cin.

cin. de Juram. p. 1. in pref. n. 3. a jure enim dicitur, quod id, de quo jusjurandum est praestitum pro lege habendum & veluti jus sit sanctè servandum. *l. 5. §. 2. ff. de Jurej. Germ. Wtd Oeder Wtd.* de qua voce vid. Besold. *in Thef. Pract. h.v. & Jacob. Ebert. in histor. juram. rubr. de oculis germanicis.*

§. 2. Accipitur vox jurisjurandi hïc pro illo actu religioso, quo agens sub invocatione Numinis de fide sua testatur, ut si id, quod dicit, à veritate sit alienum, vel si fidem fallat & jurata non servet, gravissimis, ultore Deo, pœnis sese exponat. *l. 1. l. 2. §. 2. C. de Jurej. propt. calumn. dand. l. fin. C. de fideicommiss. & sic excluditur (1) nuda obtestatio, qua quis frequenter & post alterum penè prolatum verbum ex mera temeritate aut perversa consuetudine jurat, ut & (2) diramali cuiusvis imprecatio & execratio.* Welenb. *in par. ad tit. ff. de Jurejur. Manz. ad art. 44. Ord. Crim. n. 20.*

§. 3. Variè etiam appellatur, nam dicitur & sacramentum. *l. 8. C. de reb. Cred. l. 12. eod. l. 1. l. 2. §. 6. & 7. C. de Jurejur. prop. calumn. dand. l. 21. C. de fide instrum. item: Juramentum l. 25. §. 3. ff. de probat. l. 34. §. 5. ff. de Jurej.* rejecto veteri discrimine inter juramentum & jusjurandum; quod hoc rei litigiosæ, illud rei non litigiosæ esse dicebatur. Et hæc tria verba, *sacramentum, jusjurandum, juramentum*, semper pro uno eodemque sumuntur, ut constat *extit. D. & C. de Jurej. de in lit. jur. in auth. sacramenta puerum C. si adversus vendit. nec in Civili tantum, sed etiam Canonico Jure, Panorm. in rubr. X. de Jurej. & passim Mancin. de Juram. p. 1. in prefat. n. 1.* Quamvis sacramentum aliquando latius sumatur pro actu, qui attestatione sacræ rei firmatur, & militare potius, quam forense esse vocabulum. *l. 8. C. de Legat. l. 2. §. miles. ff. de his, quæ ut indign. Benekendorf. ad Seraphin. prefat. n. 2. Sect. l. 1. c. 1. n. 8.* item dicitur religio *l. 24. ff. de Jurej.* Jurisjurandi religio *l. 6. C. de R. Cr.* Religiosa asseveratio, Suarez. *tom. 2. c. 1. de Jur.* Vinculum religionis *l. 1. C. de in lit. jur.*

§. 4. Et describitur, quod sit rei alienjus asseveratio legitime facta per invocationem Dei in testem, Ratione reliquorum

rum, quæ restant præmittenda generalia, lectorem ad Commentatores ad tit. ff. de iurej. remitto. Jam modo exponam quænam vincula jurisjurandi invalida sint, vel quæ non servanda.

§. 5. Invalidatis vox derivationem trahit, ab *in*, & validitas, s. valido; i.e. quod non valet; Particula *in* autem hic non augmentationem in se continet; sicut Servius exponit in lib. 6. *Æneid. Virg.*

Invalidus vires ultra sortemq. senectæ
& quod idem sit ac *valdè validus*; sed diminutionem, & significat usitatori acceptione *in idem ac non*: hinc invalidum Germanicè *ungültig, nichtig, untüchtig*.

§. 6. Vinculum igitur religionis s. jurisjurandi multis & variis modis evadit invalidum, ut exinde illud non servare omninò justum sit, & accidit vel ex defectu formæ essentialis & modi; vel propter defectum intellectus, & consensus, qui sese exerit in persona jurantis; vel propter rei vel facti qualitatem, vel propter invaliditatem contractus; vel per dolum vim & metum, vel annullatur per relaxationem & absolutionem; de quibus singulatim.

CAPUT II.

SPECIALIA,

*Et quidem invalidum jurisjurandi
vinculum ex defectu formæ essentialis &
consensus jurantis, exhibens.*

§. 1.

Invalidum sacramentum existit, & ut non servetur, justum est (1) propter defectum formæ essentialis & modi, quæ si non fuerint observata in præstatione juramenti; Forma enim dat esse rei & per æquipollens adimpleri nequit l. 8. §. 17. ff. de transactio. l. 9. §. 3. ff. ad exhib. Nicol. Boer. dec. 1. n. 44.

§. 2. Dixi ex defectu formæ essentialis, quæ consistit in
solius

solius & veri Dei invocacione in testem de asseveratione rei certæ cum tacita imprecatione pœnæ, super re, de qua juratur. Ipse enim solus ut omnipotens adoratur, ipse etiam solus ac omnipotens in conscientiæ nostræ testem & perfidiæ ultorem invocatur. *Deut. VI, 13, 20. Ebr. VI, 16.* Nam defectus formæ accidentalis, quæ includit cœremonias & ritus; ut elevationem dextræ manus, Evangeliorum tactum, juramentum non vitiat. *Carpozov. dec. 199. num. 9. p. 2. Coler. de Proc. Exec. p. 1. c. 10. n. 285. Magnif. Stryk. in tr. de Jur. sens. diff. 7. c. 1. n. 33. & seqq.* Nec desunt quidem, qui ratione tactus evangeliorum dissentiunt, ut *Baldus in l. 12. §. 5. C. de reb. Cred.* quod illud propriè juramentum dicatur, ubi Sacræ Scripturæ manibus tanguntur per *Clem. 1. de usur. quem sequitur Jason, in aub. sacramenta puberum, n. 14. C. si advers. vend.* Hinc etiam in Camera ad Deum & per SS. Evangelia juratur. *O. C. p. 1. pag. 273. & seqq.* Verum cum juramentum divini nominis invocacione substantietur, & absolvatur ad fidem jurantis confirmandam, prout ipse *Baldus. ad rubr. ff. de Jurej. fatetur.* Concludendum potius, quod tactus Evangeliorum non requiratur nisi per accidens. Cum in his multum locorum varietas variet.

§. 3. Non verò ex his colligendum, quod juramentum sit ipsa invocatio numinis divini, juxta quorundam opinionem; sed potius per eandem juramentum præstatur & absolvitur; perinde ut instrumentum publicum non potest dici publicatio solennium, sed quod fiat per solennium publicationem; id autem per quod res, ut ita dicam, solennitatur, non est res ipsa, sed potius solenne ejus requisitum.

§. 4. Quoniam igitur per solum & verum Deum jurandum, sequitur, quod ejusdem, hac non observata forma, jusjurandum per *Deastros* præstitum, non obligat. *l. 3. §. 4. l. 5. §. 3. ff. de Jurej.* ratio: quia religionis publicæ improbatæ jusjurandum pro juramento non habetur. *Gothofr. in not. ad d. l. 5. §. 3. lit. m.* Non obstat *c. 10. gv. 5. caus. 22.* Eum, qui super lapidem falsum jurat, perjurum esse: Non enim loquitur de vero perjurio, sed simplici fidei violatione, gravi per se peccato. *Covarr. ad c. quamvis*

ois 2. de pœlis in 610 §. 1. p. 1. n. 24. ubi & rectè censet, quod si juramentum per Deos, quos falsos jurans agnoscit, deficere jurisj. definitionem, cum nec re, nec opinione divini Numinis obtestatio adsit. Et inquit Parlad. 2. rer. quot. 4. n. 7. ut id servetur, non fieri jurisj. religione, sed humanæ fidei obligatione: vel poterit dici perjurium ex opinione Ethnici, cui juratur, & quia sub specie juramenti à Christiano fallitur, ideoque insignis perfidia etiam respectu hujus perjurium vocari posse, affirmat Magnif. Struv. Exerc. 17. th. 5.

§. 5. Sic jusjurandum per creaturas, Angelos & sanctos præstitum statim injustum & nullum existit; Quia contra essentiali formam juramentorum est per creaturas jurare, quod etiam expressè prohibetur à Christo, Matth. 5. 34. 35. & c. etsi Christus, 26. X. de jurej. Deinde quoniam & Deus ut ultor perjurii invocatur, absurdum esset, juramentum concipi per aliquam rem, quæ opinione divinitatis destituitur, hoc nimirum sensu, ut illa res testis atque ultrix perjurii vocetur. Puffendorf. de Jur. N. c. 2. L. 4. Et nihil in contrarium faciunt reperta exempla in sacris, quod Moyfes per cœlum & terram Deut. 39. v. 19. & Josephus Gen. 42. v. 15. juraverint; ubi enim non per cœlum & terram tanquam Dei alicujus nomen, aliquid asseritur, sed tanquam per obtestationes & formulas civiles, quibus aliquid in sermone confirmatur, ut habentur in l. 13. §. f. ff. de jurej. l. 41. C. de transact. l. 2. C. de jurej. l. 4. ff. eod. veritas declaratur.

§. 6. Præterea requiritur ut juramentum fiat animo deliberato, Grot. l. 2. c. 13. §. 3. & verbis ore prolatis; de quo infra. Unde juramento haut obstrictus est, qui non putans se jurare, verba jurantia protulit, vel etiam ejusdem verba concepta, in prima, ut loquuntur, persona alteri prævit. add. l. 3. §. 2. ff. de O. & A. Sic apud multos jurantes sese non deliberatus animus ex defectu intellectus, animi & consensus exerit, ut inde non obligentur; quod apparet in juramento (1) Furiosi tempore furoris, qui ex juramento præstito non obligantur, dum ipsi consensus deest & deliberatus animus; juramentum

tum enim non obligat ubi deest consensus *l. ult. C. de non num. pec.*
Quod autem furiosus nullum consensum habeat, apparet *ex l. 2. C. de contr. emt.* & mens ipsius se ipsam non nescit, miserabilisque imfortunio premitur. *Nov. Leon. 112.* & sic omni caret intellectu *l. 14. ff. de offic. praesid.* nec animum habet *l. 7. §. 9. ff. quibus ex caus. in poss. eat.* adeo ut neque Curatoris consensu interveniente, quod gestum est ab ipsis, confirmetur *l. 5. ff. de Reg. Jur.*

§. 7. (2) *Ebriosi*, qui promissionem juramento confirmavit, ob nullitatem ex defectu legitimi consensus, quem summe ebrius non habet, & propterea furioso assimilatur, qui usu rationis privatus *arg. c. 14. X. de vita & hon. cleric.* Nam ebrietas mentis inducit exilium. *c. 7. caus. 15. qu. 1.* imo puero similis est furiosus, ut *Plato in L. 1. de Leg. confirmat.* *Hect. Felic. de societ. c. 7. n. 8.*

§. 8. (3) *Irati*, cujus ira rationem omnem excludit. *l. 8. ff. de R. J. l. 2. C. ad L. Jul. Maj.* nisi per perseverantiam convalescat; nam ex ea animi deliberatio praesumitur. *l. 38. §. 6. ibi: & ideo abstinenti ff. ad L. Corn. de adult.*

§. 9. (4) *Prodigi* jurata promissio, scil. postquam ipsi a Praetore bonis interdictum fuit, nulla est, quia huic moraliter deficit consensus, & propterea ratione effectus, quoniam nimium obligando se & dilapidando bona, rerum suarum furiosum facit exitum. *l. 12. in fin. ff. de Tut. & Curat. dat.* ita furiosis aequiparantur *l. 1. ff. de Curat. furios.* & uterque habetur pro errante, *l. 20. ff. de aq. pluv. arcend.* quod igitur ex errore nullum est, nec juramento confirmari potest. *l. 14. §. 3. C. non num. pec.* & juramentum non supplet defectum consensus *d. l. 14. §. 3. C. non num. pec.* *Roman. in Conf. 517. col. pen. Aret. in Conf. 14. Surd. Conf. 38. n. 9. lib. 1. Menoch. Conf. 806. n. 11. lib. 9.*

§. 9. (5) *Impuberum*, quoniam enim horum juramentum pariter deficit comite iudicii, quod ad ejus validitatem maxime requiritur; *c. 26. X. de jurej.* Quin nec impubes voto obligatur *c. 11. X. de regular. c. 1. eod. in 6to. E.* nec jurejurando, cum utrumque Deo praestetur. *Fachin. l. 3. contr. c. 10. Hillig. ad Don. l. 21. c. 13. lit. D.*

B §. 10. Huc

§. 10. Huc pertinet (6) *Errore elicium* juramentum, quippe qui maximè obest intellectui jurantis l. 57. ff. de O. & A. l. 76. ff. de R. Jur. nam certum est, eum qui juravit, factum aliquid supposuisse, quod revera ita se non habebat, ac nisi id credidisset, non fuisse juraturum, imprimis, ubi per dolum ejus, cui juratur, in errorem fuerit conjectus. Nam factum illud habet vim *Conditionis*, qua non apparente, quæ superstruuntur corrumpunt. v. gr. si quis ex remotis locis lætum alicui attulerit nuncium, ob quem aureos montes promiserit juratò, postea autem falsa ipsi nunciata esse deprehenderit, minimè juramento tenetur. Tale enim juramentum, quantum errori superstruitur, est invalidum. Puffend. in J. N. libr. 4. c. 2. §. 7. Benekendorf. ad Seraphin. priv. 61. n. 26. Rauchb. p. 2. qu. 4. n. 37. & seq. Seraphin. pr. 83. n. 59. idem statuens, & si minor juraverit de contractu servando, si in ætate erraverit, falso se majorem putans, juramentum non valeat. Trentac. l. 2. præf. res. l. tit. de min. num. 17. Quare nec conditio indebiti sic impeditur per juramentum. Mauric. de restit. in integr. c. 113. n. 8. Unde etiam confessio delicti erronea, quamvis judicialiter & spontaneo facta, etiam si fuerit jurata, nulla est, & revocari potest, per tradita Guazzin. in def. reor. d. 32. c. 10. n. 1. & 2. in fine. ex Ant. Gomez. tit. de delictis. l. n. 66. Mascard. concl. 345. n. 39. Franc. Perf. de indicis & tortura. n. 31. Honded. Cons. 102. n. 42. Vol. 1. Bajard. quest. 55. n. 61. & seqq. ubi reddit illam rationem, quia nemo potest defensionibus suis renunciare, cum non sit Dominus membrorum suorum. Petr. Caball. cas. 186. n. 82. & contestatur Hieron. Hispan. in tr. Com. contra Commun. qu. 650 n. 1. & quamvis reus sub quacunque verborum forma juraverit; imò etiam si juraverit plenam & veram super contentis in inquisitione dicere veritatem, ut de communi post alios, quos allegat, asserit. Modern. Rom. in qu. 81. num. 319. ubi tamen allegat contrarium tenentes. Imo non legitimis precedentibus indicis facta confessio, non præjudicat contenti, etiam si fuerit jurata. Marf. in l. 7. ff. de quest. n. 67. & seqq. Mascard. de probat. concl. 353. n. 3. Bertraza. c. 39. n. 8. cap. 49. n. 29. & 52. Vol. 1. Et hoc porro procedit, quod nec con-

confessio extorta sine legitimis iudiciis per millies factam ratificationem convalidetur, quamvis etiam ratificatio fuerit jurata. Mascard. de probat. concl. 353.

§. II. (7) Juramentum præstitum per dolum verum ipso jure non obligat jurantem, si verus est dolus, qui excludit consensum *c. quamvis 2. de pact. in 6. Paris. cons. 26. n. 64. Vol. 3.* Tunc autem intelligitur per dolum exclusus consensus, quando commissus est per machinationem, vel fallaciam aut deceptionem: exemplum est in contractu simulato, qui, quamvis jurato factus, nullus est; *gloss. in l. 3. emptione C. plur. val. quod ag. Corn. in Conf. 125. col. 4. Vol. 1. Conf. 121. col. 3. ad fin. Vol. 2.* ubi præterea dicit, quod si contractus ex forma statuti reputatur fictitious, juramentum illum non confirmet; quia non intelligitur celebratus, ex quo deficit consensus, & idem, voluit in *Conf. 167. Col. 2. in lit. K. eod. Vol.* Tiraqu. de jure constit. in 3. part. in 7. limit. n. 32. & sic juramentum non potest facere verum, quod est falsum, *Ruin. Conf. 175. col. 3. v. 6. Vol. 1.* & quia contractus simulatus non habet fundamentum consensus, hinc est tanquam corpus sine anima & spiritu, ut dixit Bald. in l. 1. C. plus val. quod agitur, quam quod simulato concipitur. & ideo non dicitur contractus, cum deficiat in substantialibus *Bart. in l. nemo potest. ff. leg. 1.* Hinc etiam talis contractus dicitur coloratus & depictus, in quo quidem extrinsecus apparet aliquid; sed intrinsecus non habet substantiam *Bald. in l. ab Anastasio 23. not. 4. C. mandat.* Cum itaq; deficiat consensus, juramentum non obligat, nec requiritur absolutio. *Corn. Conf. 135. col. 4. Vol. 1. Bald. in d. l. 3. C. plus val. quod agit. quam Sc.* & dum actus est ipso jure nullus *l. emtor. 12. ff. de aqua plur. arc. l. nuda 55. ff. de contr. emt. quæ jura* in hunc finem citat *Alex. Conf. 142. col. pen. num. 5. Vol. 5.* ergo non potest firmari juramento. *Marl. C. 125. n. 7. Coler. de Proc. executiv. p. 1. c. 10. n. 32. & Conf. 29. n. 144. Sc. seqq. Hering. de fidejuss. c. 9. n. 45.* Proinde enim est ac si juraverit, se servaturum nihil, si nihil contractum est. *Coler. d. n. 32. & ut actus ipse, ita & jusjurandum verum non est, sed simulatum. Maur. de restit. in integr. c. 119. n. 13.* Unde statuto si caveatur, ut contractus minoris sine certis solennibus præsumatur simulatus, eum

juramento non convalidari censent. Gutierrez. in *auth. sacrament. puber. C. si adu. vendit. n. 45.* ubi & scribit; ita indirecè posse tolli statuto vim juramenti, inducendo prius simulationem ac dolum, & hanc opinionem in praxi observandam esse. Hillig. ad *Don. l. 21. c. 13. lit. Cc.* Etiam si subest dolus *presumivè* talis in contractu, nec tunc juramento confirmari potest. Panorm. in *c. cum contingat. 28. X. de Jurej. not. 3.* Farin. *dec. 42. n. 17.* Pruckm. *conf. 2. n. 328.* Schurf. *conf. 17. n. 2. cent. 1.* Schrad. *Conf. n. 122.* Surd. *Conf. 87. n. 11. lib. 1.*

§. 12. De vi & metu extorto juramento mirè inter se discrepant Dd. ut videre est apud Fachin. *L. 8. c. 102.* Legalitè enim communiter tenent talia juramenta ipso jure nulla esse, per text. expressum *auth. sacrament. puber. C. si adversus vendit.* imprimis quoniam Jus Canonicum huic sententiæ in *c. 4. de his, quæ vi & met. causa fiant. X. de Jurej.* ad stipulari videtur; ubi ait Pontifex: quod quæ vi metusque causa fiunt, carere debere robore firmitatis, & *c. non obligatorum 58. de R. J. in 6to.* Deinde ipse Pontifex in *c. 28. X. de Jurej. & c. quamvis 2. de pacti. in 6.* dicit: servanda esse juramenta, quæ non vi, non dolo extorta sunt, neque vergunt in dispendium salutis æternæ, aut in alterius præjudicium. E. juramenta vi & metu extorta servare nemo tenetur. Et huic opinioni accedit Panorm. in *d. c. cum contingat. 28. X. de Jurej.* & quidem cum limitatione, dicens: aut enim juramentum vi & metu extortum interpositum est facto nullo jure prohibito. v. gr. si quis juraverit vi & metu, rem suam vendere, hoc juramentum meritò obligat jurantem; ita ut contravenire non possit, nisi prius ab eo sit absolutus; nam non vergit in dispendium salutis æternæ, & solum præstitum est super eo, quod nullo jure prohibatum est, aut pacto & actui, principaliter favore & odio privati, secundariò verò favore publico de jure illicito & prohibito accedit; tunc ejusmodi juramentum coactum, ob duplicem defectum, puta *legis prohibentis* tale pactum, & *consensus*, ratione violentiæ & metus, ipsum juramentum non obligat. per text. *d. c. 28. X. de Jurej.* argumento à contrario sensu ducto. Nam

Nam unicum juramentum non potest adimplere duos defectus. Dec. *Confil.* 249. num. 3. & ita in Camera fuisse observatum attestatur Gail. *L. 2. observat.* 42. in fine. e. gr. Filia si renunciat hereditati paternæ cum juramento; tunc talis renunciatio valet, nisi vi & metu ad renunciandum inducitur. *c. quamvis 2. de pact. in 6to.*

Ubi communiter Dd. in *l. stipul. hoc modo concepta 6t. ff. de Verb. Obl.* Bald. in *l. pactum dotali 3. n. 1. C. de Collat.* inferunt; quoties duplex vitium in juramento vi & metu extorto super re de jure prohibita; nempe (1) legis resistentiæ & (2) vis & metus intervenit, toties his casibus juramentum præstitum non est obligatorium. Panorm. *d. l. num. 3.* Felin. in *c. si verò 8. n. 8. vers. hanc conclusionem. X. de Jurej.* Spec. *tit. de Legat. §. nunc videndum. n. 25. in fin.* Hisce tamen non obstantibus, juramenta metu extorta obligationem parere; & ab hujus vinculo absolutionem necessariam defendunt Canonistæ communiter. *per c. si verò 8. X. de jurej.* Ungebauer. *L. 2. Decret. ad tit. 24. de jurej. n. 22.* Præsupponendus tamen hic est unicus defectus in hoc juramento; aliàs priori sententiæ sine dubio locus foret; & duplex vitium non suppleret. Pugnam autem hanc & dissensum Dd. & textuum in Jur. Civ. & Can. sic componere voluit duplici distinctione Fachin. *all. c. 102.* Aut enim juramentum metu extortum est super contractu à legibus reprobato s. illicito; aut iisdem approbato. Priori casu juramentum est nullius momenti, ob duplex vitium: nempe ratione *defectus veri & pleni consensus*, & ita accipiendum esse. *c. cum contingat 28. X. de Jurej. & c. quamvis. 2. de pact. in 6. & Imperat. Friderici Constitutio in d. auth. sacramenta puber. C. si advers. vendit.* Posteriori casu obstringit jurantem, & ita absolutione à juramento opus est. Et ita accipiendum *c. verum 15. & c. si verò 8. X. de Jurej.* Deinde *distingv.* inter forum *internum* sc. conscientiæ, & forum *externum*, in quo nos versamur, sub magistratus imperio & jurisdictione. In foro enim conscientiæ obligat, non in foro externo. In hoc juramento enim, quod quis coactus fecit, duplex est obligatio, una quidem

qua obligatur homini, cui aliquid promittit: & talis obligatio per coactionem, quia ille, qui vim intulit, hoc meretur, ut ei promissum non servetur. Alia autem est obligatio, qua quis Deo obligatur, ut impleat, quod per nomen ejus promissit, & talis obligatio non tollitur in foro conscientiae, quia magis debet temporale damnum sustinere, quam juramentum violare. Et sic c. 8. & c. 15. X. de jurej. loquitur de obligatione juramenti quoad Deum, ut patet ex illis verbis: *Tutum non est, quemlibet contra suum juramentum venire; & tutus: ne autores perjurii videamur.* Sic auct. *sacramentum pub.* ad forum externum rectè applicari dicit Fachin. *all. l.* Tandem Gloss. in c. *necessitatem* 15. q. 6. tres casus excipit, ut juramentum metu extortum non valeat, sic Socinus in *reg.* 206. ejusmodi casus etiam refert, in quibus tale juramentum non servandum. De matrimonio ex metu juramento contracto vid. *infra c. 6. §. 9.*

§. 13. Denique ex c. *et si Christus* 26. X. de jurej. apparet, ad præstationem juramenti *verba esse necessaria*; dicitur enim ibi: *juramentum esse sermonem.* & Nov. 17. c. 7. ubi prohibetur præsidibus, ne *verbum i. e.* juramentum temerè cuiquam indulgeant. sc. his, qui fari possunt. Bart. *ad l. 12. ff. de accept. c. pen.* X. de jurej. Unde colligitur, non sufficere jurandamentem, nisi & verba juramentum significantia fuerint expressa; Hoc igitur præsupposito, sequitur quod *relatio ad aliud juramentum* non valeat quoad effectum veri juramenti, quamvis ea fiat per ipsum jurantem. Hippol. de Marl. in *sing. suo* 415. Covarr. d. c. 2. de *pañ.* in *6. p. 1. pref. n. 5.*

CAPUT III.

Invaliditatem juramentorum ratione rei turpis, illicitæ, & inhonestæ & c. enucleat.

§. 1.

Porrò propter rei & facti qualitatem, etiam invalidum & nullum fit jus jurandum: v. gr. si res vel turpis, inhonesta, iniqua, & illicita, impossibilis, contra bonos mores, leges divi-

divinas, naturales & humanas, in obligationem juratam deducta; uti videre est. *in caus. 22. qv. 4. per. tot.* Absurdum enim est invocare vindictam divinam, nisi aliquid feceris, quod sub comminatione pœnæ à Deo est interdictum; adeoque reverentia Dei, velut in ipsius ignominiam, abuti. Ac introducta sunt juramenta, ut licitis & bonis actionibus inter homines firmitatem addant, non ut sceleribus succenturiantur, inquit, Puffend. *L. 4. c. 2. §. 9. de J. N.*

§. 2. Hic etiam notandum; quod illicitum quoque juramentum ex eo dicatur, & servari prohibeatur, quod scitur esse illicitum, dum juratur. Si autem nescitur illicitum esse, ipsa ignorantia excusat; si putetur licitum esse, non ex ignorantia juris, sed facti. Aliud enim est, si alicujus copula credatur esse licita, quia nescitur esse consanguinea, vel quia creditur esse vidua; Aliud si ita putatur licita, quia consanguinearum vel relictarum copula nullo jure credatur esse prohibita. Hic enim est ignorantia juris, quæ neminem excusat; nisi cui permittitur jus ignorare; *ibi* verò ignorantia facti, qua quisque verè excusatur. Quod autem illicitum juramentum servari prohibetur, non est adeò generaliter intelligendum. Juramentum namque debet habere *tres Comites*; *Veritatem, judicium, & Justitiam* *c. 26. X. de Jurjur.* ubi autem illi defuerint, non est juramentum, sed perjurium *Gloss. ad c. 23. caus. 22. qv. 4. §. 3.* Imò, etsi *res* quæ jurato permittitur in se non illicita, non tamen valebit jus jurandum, *si per id impediatur majus bonum morale*; s. ubi prohibemur obire aliquod officium humanitatis ac pietatis. Hinc juramentum, quo quis se obstringit, ut honestam aliquam, & humano generi utilem artem alteri non communitet; adeò, ut neq; per jurantem ipsum, neque per alios ejus artis, consocios usibus humani generis satis prospici permittat ac velit, non valet *Puffend. d. l. §. 10.* Huc quadrare videtur *c. 12. X. de Jurej.* ubi dicitur: si quis juraverit, non loqui patri, vel matri, sorori vel fratri, aut eis humanitatis subsidium non exhibere, absolvendus sit ab illius juramenti observantia, cum illicitum sit & impedimentum bonorum. Pariter non valet juramentum *Monachi*

nachi claustrum abjurantis, cum temerarium sit & contra datam fidem, *c. 13. X. eod. vid. Sot. l. 8. de Just. & J. qv. 1. art. 7. c. 16. X. eod.* ubi dicitur: quod is, cujus mandato stare juravit, si aliquid præcipiat contra juramentum per ipsum prius licitè factum, illud servare non teneatur.

§. 4. Tandem contra bonos mores juramenta præstita sunt ipso jure nulla. *c. non est obligat. 58. de R. J. in 6to.* Sed notandum aliter à Dd. & Interpret. bonos mores Jure Civili, aliter de Jur. Canonico considerari, in quo prohibitio J. Civilis non attenditur, quando juramentum super eo, quod absque dispendio salutis æternæ servari potest, interponitur *c. cum contingat. 28. X. de Jurejur. c. quamvis 2. de pactis in 6to.* Nam de Jur. Canonico illud contra bonos mores esse intelligitur, cujus observatio nutrit peccatum, & per consequens in dispendium salutis æternæ vergit; quando videlicet juramentum præstatum super eo, quod *turpitudinem* aliquam in se continet; aut *principaliter est contra utilitatem publicam, c. si diligenti, 12. §. fin. X. de for. compet.* aut quando præstatum *contra legem perpetuam causam prohibitionis habentem.* Hisce casibus non valet juramentum etiam de Jur. Canon. quia est contra bonos mores; & sic *l. 5. C. de LL. de hisce & similibus casibus intelligenda.* Similiter *c. non est obligato: 58. de R. J. in 6to.* intelligi debet de juramento, quod est contra bonos mores Jur. Canon. quod sc. *turpitudinem* in se continet, *quod principaliter est contra publicam utilitatem,* quod vergit in dispendium salutis æternæ, ut notat Gail. *L. 2. obs. 39. n. 15. & seqq.* Et ideo secundum Canones in materia juramentorum standum.

§. 5. Dicitum supra Jure Canonico prohibitionem Juris Civilis non attendi; quod valdè displicet Covarruv. *ad c. quamvis 2. de pact. in 6. p. 1. §. 3. n. 35.* ubi dicit: Non ideo cur jus Civile hac in parte interpretari, & explicari non possit ea, quæ sunt bonis moribus contraria; cum & legislator secularis quoad Reipublicæ regimen verè interpretari possit juris naturalis præcepta, leges & statuta hac de re sancire; ut circa homicidium, adulterium, furtum, falsum testimonium, & his similia, quorum

quorum interpretatio necessaria ad optimam Reipublica institutionem. l. 3. ff. de Just. & Jur. l. bona fides, 31. ff. depositi. Nec hoc indiget majori probatione, cum verè negari non possit: alioqui legislatores seculares satis strictam haberent potestatem ferendi leges super actibus verè temporalibus: quod satis absurdum esset, alienumque à divina & naturali institutione. At si semel à lege seculari fuerit definitum, aliquid esse contrarium bonis moribus, & planè iniquum, manifestè convincetur, eum actum juramento confirmari non posse; ut is licitus censerì debeat. *Hucusq; Covarruv. d. l.*

§ 6. Ut res eò dilucidior fiat, singulis singula adjiciamus exempla: Sic, homicidium vel sacrilegium, ut quis faciat, juratò promissum non tenet; ob rei turpitudinem; idem si quis alteri in casum mortis uxorem suam cum ipsius consensu polliceatur juratò, prout Scabini Lipsiens. responderunt teste D. Philippo. *Eclog. 59. ad Tit. Inst. de inutil. stipul.* Item turpis rei & injusta Jurej. confirmatum mandatum non est obligatorium; ob inhærentem turpitudinem, v. gr. si quis alteri literas diffidatorias ad mandatum ejus offert l. 6. §. 3. & 7. l. 12. §. 11. l. 23. §. 6. ff. mand. c. non est obligatorium. de R. J. in 6to. Jul. Clar. in Pract. §. fin. quest. 89. n. 1. Carpzov. Pr. Crim. p. 1. qu. 37. n. 45.

§ 7. Huc pertinet; si Advocatus patrocinium alicujus causæ promiserit, adesse tamen causæ non tenetur, si postea injustam eam esse deprehendat, etiamsi juramentum præliterit, quod ad finem usque litis operari præstare vellet. *arg. c. inter cetera. 22. §. aus. 22. qu. 4.* ratio, quia hoc juramentum destitutum est comite, nempe justitia: ista enim quæ perspicuam in se habent injustitiam, etsi juramento firmata, tamen servari non debent. Quod & in Advocato Ecclesie verum esse putat Menoch. l. 2. arbit. judic. cent. 5. cas. 494. n. 15. Neque intelligitur quicquam fecisse Advocatus contra juramentum suum; neque in hoc casu tenetur dare substitutum, qui eam causam defendat; cum ita debeat habere rationem animæ proximi sui, quemadmodum & propriæ, ut putat Jason. *Conf. 94. in fin. l. 3.*

§ 8. Similiter, quamvis alias *amantis* amoris æstro

C

exci

excitati, quod amici suæ præstitit juramentum obligat; attamen si quid *illicitum* contineat, aut si parentum autoritas vilescat, eo præstito, vel prorsus negligatur, ut plerumque incauti adolescentes incisiis parentibus fidem dant amassis, nulla hujus juramenti observatio esse potest; parentibus invitis & non consentientibus. *Setf. l. 1. c. 8. n. 11. usq. ad fin.* Carpz. *L. 2. def. 58. Jurispr. Eccles.* Idem judicium est de *sponsalibus* jurato factis; de quibus Magn. Dn. Stryk. *diff. de Conc. spons. c. 1. §. 88. & seqq.* Pariter Jure Canonico sponsalia de futuro spem solum matrimonii inducunt; idcirco & hoc jure mutuo consensu dissolvi queunt. *c. 2. c. ult. de sponsal.* etiamsi juramentum interverit; hujus enim gratiam sibi invicem facere possunt. *c. 1. X. de Jurej.* Covarruv. *part. 1. de spons. c. 5. n. 1.* Beuff. *p. 1. de spons. c. 10.* Alterius quoque pœnitentia, non quidem pro lubitu, sed si aliqua causa subsit, recedi ab his sponsalibus jure Canon. potest; etiamsi jurisj. religio interverit. *c. ex literis. 10. c. requisivit 17. X. de spons.* Matth. *D. 2. th. 9.* Magnif. Dn. Struv. *Exerc. 29. th. 12. §. Jur. Civ.*

§. 9. Quicquid de *milite*, juramento ad præstanda bellica servitia obstricto, sentiendum? facile patet ex Constit. Publ. Pac. Carol. V. Imper. *Sub Tit. von Mandaten des Cammer-Geheims wieder die Friedbrecher & Ordin. p. 2. tit. 9.* §. 4. und ob sich, cum §. *seqq.* quæ ipsum, non obstante juramento, à bello illicito avocandum jubet; hujus enim juramentum cum interitu salutis æternæ servatur, & ad seditionem & concussions, rapinas, atrocitias & scandala publica, atque nefariè contra pacem publicam præstatur *c. in malis. §. caus. 22. qv. 4. c. 1. X. de his, que fiunt à majore parte cap.* Gail. *in tr. de pac. publ. l. 1. c. 4. n. 15.* & sic contra bonos mores Jur. Canonici non obligat. *c. non est obligatorium. §. 8. de R. Jur. in G.* Imò juramenta, quæ in deteriorem exitum cedunt, quæ exemplo perniciofa sunt, quæ ad multorum cladem pertinent, adeo ipso jure reprobata sunt, ut ne absolutionem requirant; & sine metu perjurii licitè contemni possint. *c. quanto. 18. X. de jurej. caus. 22. qu. 4. per tot.* Gail. *d. l. n. 16.*

§. 10. Nec

§. 10. Nec minorem turpitudinem continet illud iusjurandum *testis*, quippe qui ex communi Dd. sententia utroque jure ad perhibendum testimonium pœnalibus mandatis compelli potest. *l. 19. C. de testib.* si forsan vinculo religionis se obstrinxerit *ad non perhibendum testimonium*; Nam, quia contra bonos mores Jur. Canonici est, sine peccato observari non potest; cum celans veritatem peccet mortaliter; *c. quisquis 80. Et 81. caus. 11. quest. 3. gloss. in c. 1. X. de test. cog. in verb. occultant. c. quanquam 2. caus. 14. quest. 2. vid. Gail. L. 1. obs. 100. n. 1. & id eò tanquam temerarium & illicitum non tenet; nec infamiam non servanti irrogat; sed eidem jurans propriâ autoritate contraire potest. *c. pervenit ad aud. 6. X. de test. cogend. vel non. gloss. ibid. in verb. juramento. c. intimavit. 18. de test. Et attest. ubi gloss. in verbo; juramento. Panormit. ad. d. c. 18. n. 2. Et 3. nec à tali juramento absolutionem petere tenetur. Felin. in d. c. 18. de test. Et attest. nam. 5. in fin. Parilis est textus in c. constitutis 45. X. eod. Et ibid. gloss. in verb. non teneri; dicens: tale juramentum jure nullum, etsi videatur tale esse, quod sine salutis aeterna interitu servari possit; quod tamen fieri vix poterit per superius traditam rationem; quia celando veritatem graviter peccatur. Panorm. in d. c. 45. n. 2. Hinc est, quod jurans non revelare secreta, si in testem producat, non obstante juramento, possit aperire veritatem, nec revelando incidat in perjurium; nam non servans præsumitur pœnituisse de peccato, quod temerario juramento commisit; ut est communis Dd. opinio in d. c. constitutis. 45. X. de test. Et attest. Foller. in pract. Crimin. c. 8. in verb. testibus diligenter examinatis. n. 27. Hippol. sing. 424. incipit. accipe. Bömig in Proc. c. 82. Rutg. Ruland. de Commiss. p. 2. l. 2. c. 7. Mindan. l. 2. de mandat. jud. c. 54. n. 1. Grav. in Pract. Concl. Cam. Imp. concl. 100. consid. 1. Eadem ratione jurans non se revelaturum secreta turpia, nihilominus sine perjurii reatu aperire potest. gloss. in c. ego N. 4. X. de Jurejur. Felin. in d. c. ego N. 4. d. 1. Mynsing. c. 2. observ. 78. Romanus in sing. 512. incipit: jurat, & ibi declarat Nicol. Pign. in addit. venit per Romanum. Juramentum enim de non revelando non extendi-**

tur ad inhonesta & turpia, sed de honestis tantum, & aliis non nocivis intelligitur. Eiusdem farinae est iuramentum ejus, qui jurat: *si nolle de calumnia jurare*. quamvis iudex i mandet. gloss. in l. 2. §. 7. *fin. a. reg. C. de iurej. propter calum. dand.* Iuramentum enim calumniae non tam commodo privatorum introductum est, quam *ab utilitatem publicam*, ut calumniandi occasio litigantibus praedatur; ut probat Ant. del Re. in *tr. de jur. calumn. c. 3. & 4. c. 15. n. 12. & seqq.* Jusjurandum autem contra bonos mores Jur. Can. quale & hoc est, dum contra utilitatem publicam praestitum, servandum non est. *c. non est obligatorium 58. de Reg. J. in 6to. Roman. sing. 507. n. 1.*

§. 11. Quid? quod pacta circa futuram in bona viventis & non consentientis successione, adeo sunt invalida, ut ne iuramento quidem munita subsistant, quia ejusmodi pacta de hereditate viventis inducunt votum captandae mortis, & occasionem peccandi afferunt; hinc & peccatum nutrire dicuntur à Salic. *ad l. pactum quod dotali. 15. C. de Pact. & Socino juniore Conf. 44. n. 39. L. 2. Cacheran. dec. 100. n. 3.* Et consequenter sunt contra bonos mores Jur. Canon. *c. detestanda 2. de concess. prabenda. in 6to.* quae iuramento non confirmantur, *c. 58. de R. J. in 6.* Hinc etiam expresse contra bonos mores dicuntur *l. ult. C. de Pact.* imò vergunt in praedjudicium tertii, & ejusmodi pactationes plenas esse tristissimi & periculosi eventus propter infidias videlicet, quae parari possunt viventi, dicit *l. ult. C. de pact.* E. nec iuramento firmari possunt, quod probat *c. cum contingit 28. X. de iurej. c. quamvis 2. de pactis in 6to. Fachin. cap. 73. l. 8. Seraph. priv. 20. n. 17. & seqq.* qui hanc opinionem omnium Dd. calculo approbatam dicit.

§. 12. Negat quidem Bald. in *c. r. §. moribus, si de feud. fuerit contr. int. dom. & agnat.* & cum hoc Covarruv. in *c. quamvis in inie. part. 3. ver. altera verò constitutio n. 3. de pact. in 6to.* versari nempè in tali pacto votum captandae mortis; Quis enim hoc revelavit, inquit, quod sic paciscens quereretur mortem illius, de cujus hereditate pacisceretur, cum quilibet in dubio praesumatur bonus? *l. merito. 51. ff. pro socio. c. fin. de praesumpt. & praesu-*

præsumendum quemlibet habere eam voluntatem, qualem habere convenit, & debet *l. ex facto 43. in pr. ff. de vulg. & pupill. substit.* Calc. *Conf. 48. n. 15. & Conf. 120. col. 4. verb. talis enim.* & alibi dicitur, quod quis præsumatur facere actum, ut sibi profit, non ut alteri noceat, *gloss. in l. fluminum 24. §. fin. in verb. non teneri ff. de damn. infect.* Sed Resp. ejusmodi pactum, quod hic non dicitur assertivè, quod paciscentes habeant talem voluntatem s. animum captandæ mortis; sed quod *stante tali pacto suspicio sit, ut mors illius desideretur, & quaeratur; l. ult. C. de pact.* & idem dicendum de hac suspitione mortis, quod de ipsa morte; idem de suspitione insidiarum, quod de ipsis insidiis; exinde enim esse aliquid, & esse posse paria iudicantur *ut in l. sufficit 56. ff. de cond. indebit.* Sicuti in simili dicitur de metu, in quo suspicio operatur idem ac ipse metus *Bart. in l. isti quidem 8. §. 2. ff. de eo, quod met. caus.* Imò ut Cicero inquit *libr. 6. fam. epist. 82. plus in metuendo mali est, quem in illo ipso, quod timeatur;* Et similiter de suspitione belli, quæ pejor est ipso bello. *arg. l. Pedius. 4. de incendi. ruin. & naufr. de suspitione falsi, quæ in multis habetur pro falsitate.* E. eodem modo suspicio voti captandæ mortis idem est quod ipsum votum, & sic omninò est reprobatum: Deinde ita paciscentes demonstrant desiderare res alienas, quod est contra præceptum Decalogi: *Nec rem cupies alienam;* quod continet in se peccatum avaritiæ; propter quam videtur desiderare mortem ejus, de cujus bonis pepigerunt; quod est odiosum, & contra bonos mœurs naturales, quia homini hominem insidiari nefas est. *l. 3. ff. de Just. & Jur. & facit text. cum gloss. in l. ergo 4. §. si ex die ff. de fideicommiss. libert. ubi dicitur, quod occasio etiam modica, s. causa occasionalis impedit actum fieri.* & præsumitur quod habeant illi insidiari, ut citius ad effectum possint eorum conventionem perducere, & nemini in dubium venit, quod delictis obviare debemus, *c. quanta 47. de sent. excom. Grat. h. resp. 1. num. 39.*

§. 13. Sic pactum de futura successione ex consensu ejus, de cujus hereditate agitur, de jure quidem valet, is tamen de

cujus hereditate actum fuit, juramento non obstante, ejusmodi pactum revocare potest, sine perjurio. Mart. Benekend. ad Seraph. in addit. priv. 20. n. 12. Bartol. Musculus de success. convent. membr. 1. concl. 3. sub B. n. 48. Ant. Thesaur. dec. 225. Fachin. l. 2. c. ult. Modest. Pist. conf. 8. n. 12. L. 1. Pacta autem reciproca Principum Germaniae de succedendo, Imperatoris auctoritate & juramento vallata valent inter Principes, non privatos, Muscul. de tr. membr. 1. concl. sub M. n. 71. Förster L. 4. de success. ab intest. c. 24. n. 16. Heinr. à Rosenth. de feud. c. 7. concl. 25. Waremund ab Ehrenberg de foeder. c. 7. n. 2. Benekend. d. l. num. 15. Gail. L. 2. obs. 126. num. 7.

§. 14. Ad pacta jurato inita referendum & illud, quod de quota litis dicitur; hoc igitur nec juratum valere statuit: Grav. concl. 44. n. 26. Hahn. Diss. 2. select. de pact. ch. 48. Neviz. C. 21. n. 22. Dissentit. Guid. Pap. dec. 139. Sed pactum de quota litis juramento firmari ex jure Canonum verum, sed Civili falsum videtur, tum propter rationem generalem l. 5. C. d. LL. tum, quia dicitur contra bonos mores. l. 15. C. de procurat. quem textum de hoc pacto Cyn. Salicet. Castr. Sichard. & alii ibid. interpretantur. Bacchov. ad Treul. Diss. 6. th. 7. lit. C. Benekend. ad Seraphin. priv. Matth. Cuno de pact. l. 1. c. 25. n. 11. Farin. Conf. 90. n. 35. l. 1. §. in pr. Crim. p. 3. l. 3. Tit. 11. qv. 106.

§. 15. Huc spectat etiam antichresis jurata, quamvis enim jure civili sit licita l. 11. §. 1. ff. pign. & hypoib. l. 11. §. 17. C. de usur. tamen jure Canon. non valet, sed prohibita est. c. ad nostram. 7. X. de jurej. ratio prohibitionis est, quia in antichresi consequitur creditor ultra sortem lucrum, ratione dilatae solutionis, quod incidit in usuram, Jur. Canon. prohibitam. Et juramentum non debet esse vinculum iniquitatis. c. quanto 18. X. de jurej. Hanc tamen prohibitionem non attendi affirmat Ungebaud ad L. 2. Decret. Tit. 24. de jurej. & receptionem per consuetudinem hujus contractus testatur Rauchb. p. 1. quest. Jur. Civ. & Sax. n. 20. 35. & 36.

§. 16. Ratione pacti Commissorii juramento firmati mirè discrepant Del. & quidem Jur. Civ. non valere concordant; sed
Jur.

Jur. Canonum tenere affirmant Gail. L. 2. observ. 40. n. 4. Rittershus. diff. 4. Jus tamen Saxonicum sententiae Civili assentire tradit Carpz. p. 2. def. 43. Const. 30. Bart. in l. si quis pro eo 56. n. 10. ff. de fidejuss. Treutl. Vol. 2. D. 1. th. 6. lit. D. ibique Bachelov. Harprecht. ad §. ult. quibus m. re. contr. oblig. n. 221.

§. 17. Tandem rei impossibilis juratò promissæ nulla datur vis ex jurejur. Don. l. 21. c. 13. lit. K. Grot. l. 2. c. 13.

CAPUT IV.

Juramenta ratione rei alienæ vel facti invalide facta continent.

§. I.

Primum locum sibi vindicat quaestio: an adjectio jurisjurandi firmet promissionem facti vel rei alienæ? Et Neg. per l. Marcellus 11. §. jurare 2. ff. de act. rer. amot. ubi gloss bona. Nam quæ non sunt in jurantis potestate, ut quæ à Deo, vel à Magistratu, vel aliò dependent, ea in omni juramento excepta esse intelliguntur; & hoc jusjurandum temeritatem arguit, adeoque nec fortiori vinculo jurantem obstringit. Gœd. de contrahent. stipul. c. 6. num. 203. §. 2. seqq. Hillig. ad Donell. l. 12. cap. 19. lit. c. adeò ut nec minor sic jurans obligetur; vergit enim in præjudicium tertii cap. 2. quamvis. §. ibi gloss. de pact. in 6. quod latius declaratur per Rim. jun. in d. prin. quibus. alien. lic. à n. 260. usque ad n. 276. nec ex alterius jurejurando, nisi cui ad istud speciale mandatum datum. arg. c. ult. de jurej. cal. in 610. Parlard. 2. rer. quotid. 4. n. 22. Ne quidem si tutor vel Curator juraverit. Seraphin. priv. 83. n. 78. post plures Affin. de execut. c. 335. vers. quomò limitatur. Atque hinc est; quod Ecclesia etiam adversus contractus juratos Prælati vel Episcopi restituitur c. 1. §. ibi gloss. ac CC. de restit. in integrum. in 610. c. præsentium X. de test. in 610. Seraphin. priv. 83. n. 76. Nam Ecclesia æquiparatur minori. d. c. 1. X. de rest. in integr. & juramentum nihil operatur, quia factum in præjudicium tertii. Affin.

d. tr.

d. tr. c. 136. Vasq. 1. Controvers. 9. n. 29. Parlard. 2. rer. quotid. 4. n. 37. de contractu rerum Ecclesiasticarum mox infra plura: Tandem Gomez. 2. resol. 10. n. 23. committi obligationem rei alienæ ad interesse putat, sc. si jurans se facturum & curaturum promittit, ut nanciscatur rem alienam alter. Covarruv. p. 2. §. 7. ad c. quamvis. 2. de pact. in 6. De stipulationibus inutilibus juramento confirmatis infra dicitur c. ult. §. ult.

§. 2. Sic non confirmat contractum *ratione rei s. materia Ecclesiastica*, venditæ per laicum; nam in tali casu venditio ipso jure nulla, nec ullo modo per juramentum firmari potest, imò qui ex laici concessione ecclesiasticam rem detinet, excommunicandus est: *c. 2. X. de reb. eccl. non alien.* Et amplius dicitur; quod si venditor esset Prælati, qui in venditione non servaret solennitates requisitas, & juraret non contravenire, adhuc tamen Ecclesiæ ad rem vindicandam consultum foret. *Aretin. conf. 114. n. 23. Idem dicendum si in contractu feudali nullo versaremur. Abbas. c. 28. cum contingat. n. 20. X. de Jur. rejur. & Pedem. decis. 170. n. 20.*

CAPUT V.

De Juramenti invaliditate circa res proprias interpositi.

§. 1.

Contractus circa rem propriam initus, etsi huic juramentum adjectum sit, tamen non valet. v. gr. si mulier de re sua propria cum alio *sine consensu Curatoris* in foro Saxónico contraxit, illudque juramento confirmavit, tamen nullus est effectus. Nam consensus curatoris ad contractum mulierum de forma & substantiali solennitate requiritur. *Rauchb. p. 1. qu. 32. n. 43. Berlich. concl. 17. n. 102. Quare omisso eo, contractus mulieris ipso jure nullus est, ut docet Moller. ad Const. Elect. Sax. 15. p. 2. n. 82. Coler. p. 1. dec. 67. n. 21. At quod ipso jure nullum est, juramento confirmari nequit d. l. 5. C. de L. L.*

Nec

Nec pactis juri publico per juramentum adjectum derogari potest: c. si diligenti. 12. X. de for. compet. l. 7. §. 16. ff. de pactis l. 112. §. 3. ff. de Legat. 1. maxime cum & aliàs mulier huic solemnitati statutariae expressè renunciare nequeat. Felin. d. c. 12. X. de for. compet. Carpz. p. 2. c. 15. def. 1. Nullitas autem hac ita comparata est, ut & heredes mulierum contractum juramento vallatum servare non possint, nec debeant.

§. 2. Sic donatio Gerada ne quidem juratò facta valet Jure Saxon. quia tale juramentum evertit jus publicum ac conjugum concordiam; ut vel propterea ne quidem Jure Canonico servandum sit e. donatio. 8. X. de don. inter vir. & uxor. Wesenb. in not. ad Schneidew. §. alie. n. 63. Inst. de donat. Deinde quia donatio uxoris marito facta nullius est momenti ex Conf. Sax. 13. p. 2. ac proinde juramento firmari & corroborari nequit, quia juramentum nullitatis defectus & formam non supplet. Bald. in l. 1. num. 4. C. de oper. libert. Dec. Conf. 349. num. 1. & n. 6. nec legi prohibitoriaè efficaciter cum juramento renunciari potest. Gloss. in l. à dno 55. verb. actionem ff. de ritu nupt. & in l. 1. in fin. C. ne fidej. dot. dentur. Dan. Moller ad d. const. 13. n. 9. adeoque non confirmatur gerada quoad validitatem contractus; sed tantum quoad observationem. Bart. in l. 56. num. 10. ff. de fideic. Anton. Faber. in C. l. 18. tit. 22. defn. 1. num. 11. Carp. ad d. const. 13. p. 2. def. 1. Maxime, cum prohibitio etiam Jur. Civ. tot. tit. ff. de donat. inter virum & uxor. sit toti juri Canon. consentanea e. donatio 8. X. de don. inter vir. & uxor. nec alibi Jur. Canon. expressum, quod donatio jurata inter conjuges subsistat. Bald. in l. 56. quamvis dissentiat Gail. 2. obs. 40.

§. 3. Hinc etiam juramentum donatoris, si donatio extrajudicialis rerum suarum 500. solidos excedat, & absque insinuatione facta, nullum sortitur robur, & nullum planè existit; adeò ut nec ipse, nec ipsius heredes ex hac donatione ultra 500. solidos obligentur, quia nempe insinuatio requiritur pro forma, qua neglecta, ipsa substantia donationis 500. solidos exceden-

D tis

tis, corrui arg. l. 9. §. 3. ff. ad exhib. c. cum dilecta 22. §. fin. de rescript. c. venerabili 37. X. de offic. judic. deleg. Nec iuramentum nullitatis defectus supplet. d. l. 5. C. d. LL. Zang. de except. p. 3. c. II. num. 202. Vincent. Caroc. in tr. de excuss. bon. p. 2. quest. 15. num. 8. Anton. Fab. tit. 38. defn. 5. Dan. Moller. ad Const. Elect. 14. num. 8. p. 2. Neque etiam expressâ partium voluntate remitti potest solennitas insinuationis. l. 38. ff. de pact. Quæ sententia inprimis in foro Saxonico recepta per Decis. Elect. noviss. 26. ubi expressè dicitur : Das eine solche donation, so nicht gerichtlich insinuiret / dieselbe / ungeachtet sie eydlich bestärket / weiter als auff 500. Ducaten nicht tröstlich seyn soll. Carpz. p. 2. c. 12. def. 1. Aliàs communis extr. Saxon. opinio est in contrarium, vid. Gutierrez. de jur. Confirm. c. 17. Gall. L. 2. obs. 39. num. 12.

§. 4. Porro donatio mortis causa extrajudicialiter non adhibitis quinque testibus facta non valet l. ult. C. de don. mort. caus. etiam si sacramento sit corroborata ; quia forma essentialis per sacramentum non potest adimpleri. Zang. de except. p. 3. c. II. num. 202. Vincent. Carocc. in tr. excuss. bonorum. p. 2. quest. 15. num. 8. Nam non immutat iuramentum essentiam alicujus rei. Ant. Fab. in Cod. L. 8. Tit. 27. defn. 1. & iuramento non potest corroborari donatio, quæ ipso jure nulla. d. l. ult. C. m. c. don. Carpz. p. 3. c. 1. defn. 29. n. 8. & seqq.

§. 5. Donationem non revocaturum ob ingratiudinem qui juravit, non tenetur stare iuramento ; quia pactio hæc, qua dolus committendus remittitur, & qua aperitur licentia ingratiudinem committendi, jurejurando firmari nequit. Hillig. ad Don. l. 14. cap. 31. lit. a. Nam ingratiudo etiam vitium est contra bonos mores naturales, & Canonicos.

§. 6. Tandem nec uxoris pro marito intercedentis juratam renunciationem Scti Vellej. valere statuunt Dd. si nulla hujus juris renunciationem præcesserit certioratio ; quia in renunciante requiritur, ut etiam habeat noticiam istius juris & beneficii, cui renunciandum. Expedita enim regula est ; Juri ignoto

ignoto neminem renunciare posse. l. 19. ff. de inoffic. testam. Sic
 jus, quod sibi competere nescit, nemo censetur remisisse. l. ult.
 §. si nesciunt. C. de furt. Gail. L. 2. obs. 77. num. 8. quod exten-
 dunt, etiam si juramentum accefferit Erenk. Baro de privil. l. 3.
 cap. 26. num. 2. in fine. Wefenb. Consil. 23. num. 12. Et cum hæc
 ignorantia in muliere, rustico, milite, &c. præsumatur. Dalner.
 de renunc. cap. 1. num. 20. & ne se ignorasse, quod juraverint,
 possint allegare, omninò certioratio præcedat necessum est, a-
 liàs juramentum non valet. Magnif. Dn. Stryk. tr. de Caut.
 Sect. 1. cap. 5. §. 6. & Sect. 2. cap. 6. num. 4. Ant. Thesaur.
 decis. 222. num. 6. & 11. 12. Berlich. p. 2. concl. 19. n. 37. & 40.
 §. 7. Et licet Frantzk. ad tit. ff. de Scto Vell. num. 88. &
 L. 2. resol. 4. num. 36. Gail. 2. observ. 77. Zang. de except.
 p. 3. cap. 11. num. 163. putent, quod juramentum sit loco certi-
 orationis, quibus ad stipulatur Moller. ad Conf. Saxon. 16. p. 2.
 num. 14. & seqq. Illud tamen cum Magnif. Dn. Stryk. d. tr. de
 Caut. Sect. 1. cap. 5. §. 8. solummodò admittendum quoad exce-
 ptiones juris, non facti; Nam ignorantia facti impedit effe-
 ctum juramenti. Cui accedit quod in renunciationibus juri-
 um obtinet, quod ad non cogitata non extendantur. Dalner.
 de renunc. c. 2. n. 8. Gail. 2. obs. 98. num. 14. Pruckm. Vol. 1.
 Conf. 8. num. 222. Incogitatum verò est, quod quis sibi com-
 petere ignorat. Wefenb. Vol. 1. Conf. 74. num. 95. Et hoc ex-
 tendunt, ut etiam generalis renunciatio ad non cogitata non
 extendatur. Dalner. d. c. 2. num. 18. Menoch. Concl. 37. n. 84.
 Wefenb. d. conf. 58. & 68. Ipsum enim juramentum ad non
 cogitata non extenditur. Seraphin. priv. 119. num. 2. imprimis
 si agatur de talibus personis, quibus etiam jus ignorare
 permillum; ut sunt etiam mulieres l. 8. ff. de jur. & fact. ignor.
 Juramentum ipsorum nec ad incogitata erit extendendum.
 Seraph. d. l. num. 3. Quid? quod certioratio hodiè, imprimis
 foro Saxon. per decis. noviss. 25. in verbis: Und zwar auff
 vorhergehende genügsame Erinnerung und certification,
 was ihre Verzicht und weibliche Gerechtigkeit und das
 bene-

beneficium Soti Vellejani in sich habe &c. Vid. Philip. *Confeder. ad h. dec.* 25. pro forma essentiali requiritur, quæ per juramentum tanquam æquipollens non potest adimpleri. Carpzov. *p. 2. c. 16. defn.* 19.

§. 8. Idem constat, testatori tamdiu à testamento de bonis suis facto recedere, idq; revocare posse, quamdiu in vivis sit. *li. 22. ff. de Legat. 3.* nec juramentum additum valere, si juraverit, se priorem suam voluntatem non revocaturum. Gloss. in *c. ultima voluntas. 13. qv. 1. c. cum Marthe. 6. X. de celebr. Miss.* quamvis testator perjurus fiat, ex notatis in *c. ult. de procurat. in 6to.* Fachin. *L. 4. c. 8. in fine,* ubi dicit: *Est enim magna sit virtus & efficacia in contractibus, & ceteris conventionibus, non tamen eandem esse in actibus, qui ex sola facientis voluntate dependent, quantum ad hoc, ut revocari non possint.* Bart. & Dd. in *auth. Sacramenta puber. C. si adversus vend. Molin. de Just. & Jur. D. 147. & 102.* Leonh. Less. *de Just. & Jur. L. 2. cap. 19. dub. 8.* Quo & facit, quod pactis privatorum, etiam juramento firmatis, juri publico derogari non possit *c. si diligenti. 12. X. de for. compet.* Jure autem publico ita constitutum est, ut libera sit testamenti factio *li. 3. ff. de testam.* quod mutaretur, si hujusmodi juramenta valerent, quia & libera testandi facultas impediretur, & hereditatem quis ex juramento consequeretur, citra ulla testamentorum solennia, quæ omnia juri publico adversantur. Fachin. *L. 2. c. ult.* Hæc de rebus propriis dicta sufficient.

CAPUT VI.

Invaliditatem sacramentorum circa materiam contractuum trutinat.

§. II.

Nunc etiam pauca de jurejurando invalido circa varios contractus adjecto monenda veniunt: Et primum quidem

dem de contractibus juratis *minorum*. Notissimi enim juris est, minori laeso succurri beneficio restitutionis in integrum, nisi juramento minor gestum confirmaverit, *l. 1. §. autb. sacramen- ta pub. C. ff. adversus vendit.* Sed quaeritur: Si non fuerit *mo- nitus* & certior factus de jure sibi competente, & beneficio re- stitucionis, an juramentum praestitum ab eo super contractu valeat, ita ut locus sit huic *d. autbent.* nec ne? Qui affirmant horum tantum aequè recentiorum atque veterum agmen est, ut tota pagina ad eos recensendos non sufficiat, quos refert Benekend. *ad Seraphin. priv.* 83. n. 3. inter praecipuos & quidem noviores Gail. agmen ducit. *L. 2. obs. 41. n. 5.* & hanc opinio- nem etiam in Camera introductam esse affirmat; quem sequitur Wefenb. *Conf. 32. n. 52.* Gutierrez. *de Juram. Confirm. ad d. autb. n. 11.* Mauric. *de restit. in integr. c. 113. §. seq.* & quibus innitun- tur rationibus, videre est apud Hillig. *ad Don. l. 21. c. 13. lit. H.* Eorum tamen, qui *negativè* inhaerent opinioni, nempe juramen- to minorem non obstringi, nisi de jure suo prius certior factus fuerit, non minor numerus est, (quos aequè recenset Benekend. *d. l. num. 4. & Trentacinq. 2. pract. resol. tit. de minor. resol. l. n. 14. & 18.* Tiraqu. *ad l. 8. C. de revoc. don. in pref. n. 146.*) & horum multò *securiorem* & tutiorem esse sententiam arbitror; (1) ob- singularem favorem ætatis minorum, quibus succurrere magis, & eorum subvenire fragilitati est benignius, quàm ex æquitate indulta beneficia subtrahere. (2) Quia sic jurans in errore & ignorantia juris probabili versatur; Error autem & falsa causa vitiat juramentum praesertim in minore. Simoncell. *de decreto in contr. minor. interpon. L. 3. Tit. 8. inspect. 18. limit. 15. num. 181.* Paris. *Consil. 96. num. 71.* Et quamvis juramentum vim habeat renunciationis; attamen ignotis nemo renunciare solet; *l. 19. §. ult. ff. de inoffic. test.* & ad non cogitata, qualia sunt ignota, non extenditur juramentum *l. ult. ff. ad municip. c. humana. 11. caus. 22. qv. 5.* Nec ad id aliàs trahitur, quod jurans verisimi- liter noluisse creditur. *l. ult. C. non num. pec. l. ult. ff. qui satisd. cog.* (3) Per itenditatem rationis, desumptam à Scto Velleja-

no, ubi in muliere juratò renunciante ipsius beneficii, pro forma requiritur, ut jurata renunciacioni ejusdem jurium certioratio præcedat. E. & minor necessariò de iisdem certiorandus erit, aliàs per juramentum ipsi jus concessum auferretur, quod jura non permittunt. §. 2. *Inst. de his, qui sunt sui vel alien. jur.* (4) Tum & ipsi *Contrarium sentientes*, inprimis Gutierrez *ad d. auth. sacramenta puber. C. si advers. vend. num.* 116. Gail. *d. l. n. 9.* lubentissimè largiuntur; multò cautius esse, ut contrahens cum minore, quò securior reddatur, illum restitutionis beneficio præmoneat, idque instrumento contractus vel renunciacionis inseri curet. (5.) Quod ita duplex vitium suppleret juramentum, nempe *ætatem*; ut sc. minor pro majore habeatur, & *defectum consensus circa ignota*, quod æquè contra ipsius Gail. *dissentientis* regulam. *L. 2. observ. 42. num.* 11. Sic factetur Seraphin. *priv. 83. num.* 43. juramentum tale solummodò supplere defectum ætatis, non verò alios.

§. 2. Deinde quæritur: an minor contractu juramento confirmato, *excludatur à beneficio l. 2. C. de rescind. vendit.* si fuerit enormiter, & ultra dimidium, læsus? Quod *negatur*: inprimis cum in enormi læsione concurrat dolus, *arg. l. si superstit. 5. C. de dol. l. si quis cum aliter 36. ff. de V. Obl.* adeò ut *nec necessaria sit absolutio à juramento.* Abb. *in c. cum contingat 28. X. de jurej.* Covarruv. *ad c. quamvis. 2. de pact. in 6to. p. 3. §. 4. n. 3.* Seraphin. *priv. 83. num.* 85. & 99. *in fine.* Franzk. *L. 2. resol. 4. n. 14.* quod etiam obtinet, etiamsi minor, nullà ætatis facta mentione generaliter juraverit, se nullo modo & via impugnaturum contractum. Frantz k. *d. resol. 4. num.* 19. Nam minor simpliciter contrahens juramento adjecto, solum renunciare videtur beneficio ætatis, nec per hoc excluditur ab auxilio *l. 2. C. de rescind. vend.* Siquidem tantum ex juramento major effectus est *gloss. in d. l. 2. & in c. pen. X. empt. & vendit.* nisi minor expressim promiserit juramento, se non acturum contra contractum, nec ratione minoris ætatis, nec ratione læsionis enormissimæ. Covarruv. *d. l. n. 9.* Sed tutius esse Interpret: putant, minorem,

312
rem, ubi dolus non concurrat, absolvere. Fachin. l. 3. c. 14. quæ
absolutio etiam in foro Saxon. locum habet. Carpzov. p. 2. c. 35.
defin. 2.

§. 3. Sic Jure communi majoris jurantis contractus ob
enormissimam læsionem invalidatur per absolutionem, per tra-
dita Sichard. ad l. 2. C. de rescind. vendit. num. 12. Setf. l. 1. c. 11.
num. 14. de Juram. Covarruv. d. l. p. 3. §. 4. num. 8. quia jurans
non videtur in tantam læsionem consensisse, nec de ea præco-
gitasse. Præsertim, quia ita gravis læsio non potest absque ve-
ro dolo alterius contrahentis contingere. Covarruv. d. l. In fo-
ro Saxonico autem non rescinditur ejusmodi jusjurandum. Conf.
Elect. Sax. 35. p. 2.

§. 4. Occasione læsionis enormissimæ huc referendum e-
rit compromissum l. laudum, quod & ob eandem læsionem non
debeat tenere & valere interpositum juramentum. Dec. Conf.
21. & Conf. 45. ubi dicit; quod, dum quis enormiter læditur,
juramentum nihil operatur, quamvis enim sit licitum ex parte
jurantis, tamen ex parte recipientis putatur esse illicitum, quia
locupletatur cum aliena jactura, quod est contra bonos mores
J. Civ. & Can. l. planè 38. ff. de hered. pet. l. nam hoc natura. 14.
ff. de condiçt. indebit. & dicitur dolo facere, ut inquit text. in l. si
quis mancipii 17. §. ff. de Institut. act. l. 1. §. an in pupillum. 15. ff.
depositi. Imò sic paria sunt velle locupletari cum aliena ja-
ctura, & esse in dolo. Ad idem quoque facit, quia damnum
facere, (quod contingit, cum locupletatio fit in detrimentum
alterius) dicitur fraudem facere. Sign. in Conf. 82. in fin. col. 4. Cum
itaque sit illicitum ex parte recipientis, non valet. Seraphin.
priv. 13. num. 100.

§. 5. Circa materiam contractuum juramento firmatorum
sequentes notanda regule: (I) Juramentum pactum
contra rei naturam interpositum non confir-
mat. l. 7. §. 10. & 15. vers. nem si quis & §. seq. ff. de pact. l. 112.
§. ult. ff. de Leg. 1. l. 5. C. de LL. v. gr. si pecunia ex feudo vendito sit
redacta, & contrahentes de hâc, ut nempe talis pecunia pro
feudo

feudo haberi debeat, absque consensu & interventu Domini, convenerint & juraverint, non valet; quia de substantia feudi est, ut à Domino investituram faciente conferatur: Deficiente itaque Domini consensu ac voluntate, ipsum feudum deficiet; quem defectum neutiquam complere poterit juramentum paciscentium. Licet ergo fratres & agnati juratò convenerint, non eò tamen magis valebit pæctio, nec pecunia ex feudo redacta feudalis censetur. Köppen. *dec.* 18. n. 6. Coler. *part.* 1. *dec.* 94. n. 9. Heindr. Rosenth. *de feud.* c. 4. *concl.* 8. n. 7. Carpz. *p.* 3. c. 30. *def.* 3.

§. 6. (2) Non valet juramentum in præjudicium tertii. Exemplum est apud Covarruv. *ad c. quamvis.* 2. d. *pact.* in 610. p. 3. §. 3. n. 7. Nempe si quis inferior statutum fecerit, idemque firmaverit, de sententiis statim executioni mandatis, non obstante appellatione; tenetur enim appellationi ad superiorem interpositæ deferre, non obstante juramento; quia non potuit præjudicium facere æquæ superiori, qui hoc jus habet, ut ad eum appelletur; ac Appellanti, cui ab eo hoc concessum. Comite enim caret justitia tale juramentum, & propterea injustè alteri invito jus detrudere non licet. §. 2. *Inst. de his, qui sunt sui vel alien.*

§. 7. (3.) Jusjurandum naturam, qualitates, conditiones, omnes actus, cui accedit, recipit sc. ab exordio, non ex accidenti, ut dicit Covarruv. *d. l.* p. 1. §. 4. n. 2. Accessorium enim sapit naturam principalis. Hartm. Piff. *l.* 4. qu. 12. num. 2. Hering. *de fidejuss.* c. 9. num. 99. c. 27. p. 1. num. 42. Et non auget obligationem extrinsecus, sed intra suos limites manenti vinculum religionis & conscientie annectit, ut tradit Munnoz. *de Escobar. de ratiocin.* c. 4. num. 8. Huc faciunt ea, quæ Puffendorf. *in tr. d. J. N. L.* 4. c. 2. §. 6. sic habet: *Est autem probe observandum, juramenta a in se non producere novam & peculiarem obligationem, sed obligationi in sese valida velut accessorium quoddam vincu-*

vinculum supervenire. Semper enim dum juramus, supponimus aliquid, quo non prestito, divinam pœnam in nos provocamus. Atqui ineptum hoc esset, nisi illicitum foret, non prestare id, quod supponitur; adeoque nisi antea obligaremur. Quamquam sæpè uno sermonis complexu comprehendatur & principalis obligatio, & vinculum jurisjurandi accessorium. v. gr. Dicam ita me Deus adjuvet; ut ego centum Tibi dabo. Non idè tamen supervacaneum est jusjurandum, quia obligationi jam antea firmæ accedit; scilicet etsi omnes non a thei credant, Deum violationem promissorum, etiam injuratorum vindicare; iisdem tamen haud perquam vanè persuasum est, acerbius puniri, qui iram Dei expressè provocarit, ac quantum in se fuit, ad ipsius misericordiam, viam sibi proclust. Ex quibus concluditur, quod illi auctus, quibus aliquod vitium intrinsecum, obligationem producendam impediens adhaerebat, obligatorii non fiant, jurejurando licet accedente. Sicuti nec per subsequens juramentum antegressa obligatio valida eliditur, aut jus per eandem quasitum alteri tollitur: sic frustra quis juraverit, sese alteri debitum non soluturum.

§. 8. Hinc non impedit juramentum facta emptioni venditioni alicujus domus vel rei, nondum tamen traditæ, additum, ut non ejusdem domus & rei alteri etiam venditæ, sed & simul traditæ, ille, cui tradita est, dominus fiat. Nam is in dominio erit potior, cui res priori loco tradita, animo transferendi dominium. l. 35. C. de rei vindic. nihil operante juramento contra rei traditæ Dominum. Et eadem ratio est in c. sicut. 22. X. de sponsal. quod sponsalia etiam jurata per subsecutum matrimonium dissolvantur & priora nihil valeant; & ut ad horum dissolutionem necessaria non sit judicis auctoritas. Covarruv. in epit. in L. 4. Decret. tom. 1. in sum. c. 5. n. 9.

E

§. 9. Huc

§. 9. Huc pertinet, quod dicitur *matrimonium metu*, cadente scilicet in constantem virum, *contractum esse ipso jure nullum. c. cum locum 14. X. de Spons. c. significavit 2. X. de eo, qui dux. in matr. eam, quam polluit per adult. & procedit*, etiamsi matrimonium metu contractum juramento fuerit convallatum. Adhuc enim nullum est ipso jure. *c. significavit 2. X. de eo & c. glossa expressa. in c. 2. X. de his, quæ vi. Quamvis enim juramentum metu præstitum non sit nullum ipso jure; sed sit ab eo expectanda a solutione c. si verò 8. X. de jurej. In matrimonio tamen id locum non habet, propter libertatem consensus, quæ in eo contractu ex natura ejus à sui primordio requiritur. Juramentum autem fortitur naturam, quæ ab exordio inest actui in quo præstat. l. f. C. de non num. pec. Et jure Canonico etiam procedere, absque absolutione juramenti optimè probat Fortun. in l. si unus 27. §. pactus ne peteret. 2. ff. de pact. Sic ergo hoc casu juramentum adhærens conjugio per metum contracto, ita habet illam conditionem, si liber consensus intervenerit, sicuti ipse conjugalis contractus. Ideo cum ipse liber consensus deficiat, ad juramentum in hoc casu requisitus ipsum etiam juramentum est, ipso jure nullum. Idem tenet Glossa in d. c. significavit 2. X. de eo, qui dux. in matr. & c. & talis etiam est observantia in foro Saxon. Carpzov. l. 2. tit. 1. def. 28. Jurisp. Eccles. Nic. Boër. Conf. 20. num. 43. Nec juramentum defectum consensus supplet. Et quamvis consensus adesse videatur; quia tamen solummodò simplex, & non liber est, nec tenet tale matrimonium. Covarr. in epit. 1. 3. p. 2. §. 5. n. 2. & seqq. ad C. quamv. & c. p. 1. §. 4. n. 6.*

§. 10. Ex prædicta regula sequitur etiam, quod *donatio jurata revocetur natiuitate filiorum superveniente*, & præstatio juramenti nihil valeat. l. 8. C. de revoc. donat. ex qua constat donationis cujus libet proprium esse, quod ea revocetur, si donator liberos fuerit consecutus. Unde cum juramentum appositum donationi sequatur naturam & proprietatem ejusdem, satis constat, non deficere propter juramenti adjectionem hanc
dona-

Donationis proprietatem & naturam primævam. Tiraqv. *in d. l. 8. C. de revoc. donat.* Covarruv. *ad c. quamvis. de pact. in 6. p. 1. §. 4. num. 7.*

§. 11. Inde porrò procedit; quod fidejussor habeat beneficium excusationis ex audent. *presenc. C. de fidejuss.* licet contractum fidejussionis juramento confirmaverit. Nam juramentum contractui appositum non operatur, ut is d. generet, sed tantum in sua forma & natura firmior sit, *l. fin. C. non num. pec.* inprimis cum beneficium minimè tolli possit per juramentum. Tiraqv. *ad d. l. 8. C. de revoc. donat. in pr. n. 147.* Arum. *Exerc. 13. th. 18.*

§. 12. *Non obstat c. ex rescripto. 9. X. de jurejur.* quia non dicit ibi summus Pontifex, fidejussorem amittere beneficium legis, ut scilicet velut principalis debitor inprimis conveniendus sit. Et licet fidejussori mandet, ut solvat, id mandet etiam debitori; Nec tollit legis beneficium. Quod si juramentum id efficeret, necesse erat id exprimere. Sicut aliàs summus Pontifex solet, cum aliquid statuit propter juramentum, quod legibus repugnat; ut patet ex *c. cum contingat 28. X. de jurej. c. quamvis. 2. de pact. in 6to.* Cui accedit quod Jus Canon. æquitate potissimum nitatur, qua nititur etiam hæc exceptio, ut pium sit fidejussoribus, & id genus hominibus ferre auxilium *Nov. 4.* Hinc hautquaquam verisimile est, illud auferre juranti beneficium, de quo agitur. *Fachin. l. 3. c. 15.*

§. 13. Quin, qui juravit *se nolle fidejubere*, nec violare fidem & juramentum, si fidejusserit, volunt Guttierrez. *de Jur. Confirm. p. 1. c. 62.* Hering. *de fidej. c. 1. n. 56. & seqq. Setf. l. 1. c. 17. n. 26.* Nec enim efficit præstitum juramentum, ut obligatio fidejussoris sit sine principali, quia vis juramenti non est, ut aliquid faciat, fingatque, quod nec usquam est, nec futurum erit. Hering. *d. l. c. 10. num. 94.*

§. 14. Insimul fidejussor *non plus debet re, loco, tempore, & causa, l. 8. §. 7. ff. de fidejuss.* Nec quicquam hinc agit accessio juramenti, ut plus teneatur quam principalis, & quamvis jura-

mentum & robur & firmitatem addat contractui ; non tamen per id contractus à natura sua degenerat. Vasq. i. *controv.* 40. num. 7. Setl. *de juram.* c. 25. n. 39. & seqq.

§. 15. Hinc porro deducitur, nec *Emphyteutam*, qui juramento contractum vallavit *se solviturum Canonem singulis annis*, cadere suo jure, aut privari emphyteusi, si uno anno cessaverit in solutione; vel si intra biennium solutionem intermiserit; propter contractus hujus naturam & proprietatem, cujus proprium est, non amitti. *Emphyteusin* ob non solutam pensionem intra biennium. c. *potuit.* 4. *X. de locat. cond. l. ult. C. de Jur. Emphyteut.* Hæc verò proprietas non tollitur per juramentum, quia ex hujus contractus specie descendit. Covarruv. *ad c. quamvis.* 2. *de pact. in 6to. p. 1. §. 4. n. 19.* Hilliger. *ad Don.* l. 9. c. 15. *Lit. E.*

§. 16. *Nec obstat c. querelam 10. X. de Jurej.* quia perjurus ibi excluditur ab Ecclesiæ administratione, hic verò sermo est de contractu, in quo non ita cautum est, ut perjurus in plus teneatur, quam lex & natura contractus postulet, vel ut jus suum amittat aliter, quam quod lege caveatur. *Nec obstat l. 41. si quis major. C. de transactionibus;* tum quia de transactionibus simpliciter loquitur; tum quia nihil aliud vult, quam jurantem carere commodo contractus, id est actione, quam ex contractu habet. Est enim iniquum, ut quis velit sibi servari fidem, quam ipse violavit. Sed in proposito ita cautum est, ut *Emphyteuta* non observans fidem, & sic in solutione cessans non statum suum amittat; sed ita demum si per triennium cessaverit; ergo non potest hoc jure privari propter perjurium; quia illud facit quidem, ut magis peccet, & ideo etiam Deum, quem offendit ultorem habeat. l. 2. *C. de reb. cred.* non autem, ut ante triennium contra legis præcepta expellatur. Quæ enim erat difficultas legumlatore ita decernere, si voluisset? Non igitur nobis licet interpretatione nostra novam condere legem, qua vetus abrogetur in aliquo casu, de quo nulla sit mentio in *jur. Civil. & Canonico.* Fachin.

chin. libr. 3. cap. 16. Clarus §. *Emphyteusi. quest. 8. num. 2.*

§. 17. Exinde & hoc tandem sequitur, esse non perjurum, si compensationem objiciat, qui jurato promisit se soluturum. Bart. in l. *amplius 15. ff. rem rat. hab. l. 2. ff. de Compens.* Juramentum enim sequitur naturam contractus, super quo interponitur quemadmodum 25. X. de *Jurej.* Sed compensatio locum habet regulariter in debito. d. l. 2. ff. de *Compens.* ergo locum etiam habet in debito jurato. Et dedisse intelligitur, qui compensavit l. *dedisse 76. ff. de V. Sign.* Nec interest solverit quis, an compensaverit. l. *si debitor 4. ff. Qui pot. in pign.* Jam autem & is, qui compensat, liberatur. l. *si ambo 10. ff. de Compens.* E. is, qui compensat solvit. Coppel. de *Compens. c. 4. n. 26. & seqq.* Martin. Uran. in c. *ad nostram 9. X. de Jurej. num. 10.* Moller. ad *Const. Saxon. 8. p. I. num. 1. Setf. L. 1. c. 15. n. 10. & seq. de Jur.*

§. 18. Non obstat (1) c. *ad nostram 7. X. de Jurej.* ubi non queritur: an debitor possit compensare, fructibus in sortem imputatis; sed utrum juramento non obstante, res oppignoras vindicare possit, antequam solvat. Sic (2) in c. *debitores. 6. X. eod.* nihil agitur de compensatione, sed debitor juramentum servare tenetur; nec potest illud propria autoritate contemnere, quanquam Ecclesiastica autoritate compelli possit creditor ad usuras restituendas.

Nec facit in contrarium (3) quod nemo possit juramentum commutare, autoritate propria, etiam in melius. c. *pervenit. 2. X. eod.* & consequenter non compensare jurans, quia videtur juramentum commutare. Sed hæc commutatio juramenti, per compensationem facta, non fit ipsius debitoris autoritate propria, sed legis; quæ compensationem inducit ex æquitate, ne quis cogatur solvere & postea repetere. Et sic jurans sine dispendio salutis æternæ potest contravenire juramento, quoniam qui compensat legis interpretatione etiam solvere dicitur. l. *dedisse. 76. ff. de Verb. Sign.* Et quamvis tandem obesse videatur, quod etiam maximè Covarr. ad c. *quamvis. 2. d. pæct. in 610. p. 1. re-*

rect. §. 4. num. 16. urget, quod compensatio non habeat locum in casu depositi l. pen. C. depositi l. ul. C. de Compens. ob maximam scilicet fidem, quam depositarius tenetur deponenti servare, eò, quod plurimum ei crediderit. Ergo nec in causa debiti jurati, tanquam majori. Sed in hisce legibus speciales casus sunt constituti, ob dictam jamjam rationem, quod tamen in aliis obligationibus non obtinet. Carol. Molin. in tr. d. Contr. qu. 43. Fachin. l. 1. c. 7.

§. 19. Quid sentiendum de exceptione non numerata pecunia? Et hanc, non obstante renunciatione mediante juramento facta, opponi posse affirmat Covarruv. in epit. p. 2. c. 3. §. 3. n. 3. in med. verb. optimè comprobat Fortun. & c. quia exceptio illa propria est ipsius juramenti non tantum contractus. Imò hanc opinionem (quamvis CC. & Dd. inter quos est Coler. in Proc. Exec. p. 1. c. 10. n. 199. dissentiant) esse veriore & æquiore, tradit Beust. de Juram. p. m. 115. n. 252.

§. 20. Reg. IV. Juramentum, cum semper in se habeat conditionem, & tacitam quasi clausulam: rebus sic stantibus; Ultra eandem non valet, aut porrigit vires; nec trahitur ad jus superveniens; ut exemplum est, in c. cum inter P. 2. X. de renunc. ubi is, qui abjuravit beneficium, licitè potest illud iterum obtinere, quia juramentum solummodo habet causam præsentem. Eò collimant etiam verba Puffend. in l. 4. c. 2. §. 11. ubi dicit: Addita promissioni juramenta, conditionatam non mutant in absolutam. Non minus enim quod conditionem supponit cum conditione illa stat, caditque, quam injuratum promissum. Sed & juramentum, sicut quodvis aliud promissum, expirat, si cesset qualitas, sub qua juratum fuit; etsi expressè id non sit remissum. Grot. l. 2. c. 13. §. 18. Hinc dicitur: quod, qui juravit tanquam Canonicus, & talis esse desiit, ulterius non tenetur servare juramentum. arg. c. venerabilem 34. X. d. Elect. Abb. in c. veritatis 14. circa fin. X. de Jurejurand.

Sic

Sic qui juravit ut civis, vel Syndicus, si definit esse talis, nec amplius obligatur juramento per præmissa; quia intelligitur *rebus sic stantibus*. Eadem est ratio, si quis juravit se *accepturum Doctoratum alicubi*, & ibi superveniat pestis, excusabitur à perjurio. Salicet: *in l. fin. C. d. pact.* Et si pariter Doctor juraverit, se *legere per triennium in Academia quadam*, si habeat hospitium cum *taxata pensione*, poterit in secundo anno non legere absque incurfu reatus perjurii, si in secundo anno non habeat hospitium. *Dd. in l. si quis heredem. 7. C. d. inst. & substit. Cornel. in Conf. 7. col. pen. ad fin. Vol. 1.*

§. 21. Similiter et si *filia* renunciavit cum juramento patris hereditati viventibus fratribus, juxta *c. quamvis. 2. d. pact. in 6.* fratribus deinde mortuis succedit, non obstante juramento; quia, ut dictum est, intelligitur *rebus sic stantibus*. Roman. *in l. pact. un. dotali. 3. C. de collat.*

§. 22. Idem est si *Vasallus* juraverit fidelitatem Regi, si commiserit feloniam, quia Dominus desierat esse Rex, non incurrit perjurium, intelligitur enim jurasse *rebus sic stantibus*. *c. venerabilem 34. & ibi Abb. in ult. not. X. de Elect.*

§. 23. Tandem si debitor juraverit intra annum si non solverit, non erit perjurus, si bona fuerunt confiscata. *Feder. de Sen. in Conf. 299.*

§. 24. Coronidis loco paucis attingendum juramentum (*quod pertinet ad Reg. 3. §. 7.*) *inutilibus stipulationibus* adjectum; quippe quæ aliàs nullæ sunt; §. 3. & 18. *Inst. d. inutil. stipul.* nec sacramento exinde firmari posse tradit Schneid. in §. 24. *Inst. d. Inutilibus stipul. n. 3.* quia juramentum sequitur naturam principalis obligationis; sed si illa non valeat, nec juramentum aliquid operetur. *l. 5. C. d. LL. l. ult. C. non num. pec.* Hillig. *ad Donl. 12. c. 18. Lit. G. in fin.* Etiam *Jure Canonico*, quia hic nullum inducendum est discrimen inter *Jus Canon.* & *Civile* nisi expressum sit. *c. 1. X. oper. nov. nunci.* Hinc etiam *Jure Canonico* valet exceptio illa: *Tua non interest. c. cum inter R. 16. X. de Elect.* Jam autem stipulatoris non interest, ut alteri detur §. 18. *Inst.*

Inst. de inutil. stipul. E. stipulatio facta alteri inprimis J. Canon. non valet. Quam plurima adhuc inprimis de relaxatione adjungenda forent, sed ob instans iter, & alia, quæ me advocant, negotia domi expediunda, rumpere filum cogor, atque sic cum De iterum finio, cui sempiterna sit.

LAUS ATQUE GLORIA.

IN queis homo suas habet voluptates;
Sunt multa. Sic quendam relaxat extolli
Honoribus semper: per æquoris fluctus
Hunc Attali gazam juvat vaga prora
Arando collegisse. commovet dirus
inrete ductus alterum lupus: multos
Cornu sonorum Martis & gravis ducit
Conflictus. Ast, *Fautor*, tuam nihil mentem
Affectit horum, quæ petit cito cursu
Celsum cacumen laudis & decus summum.
Hederas facer Parnassus en Tibi doctæ
Frontis dabit donum, & fidelis Astræa
Te laurea insignitum & usque laudabit.

Honoris & gratulationis ergo

scr.

Petrus Müller / D. P. P.

F I N I S.

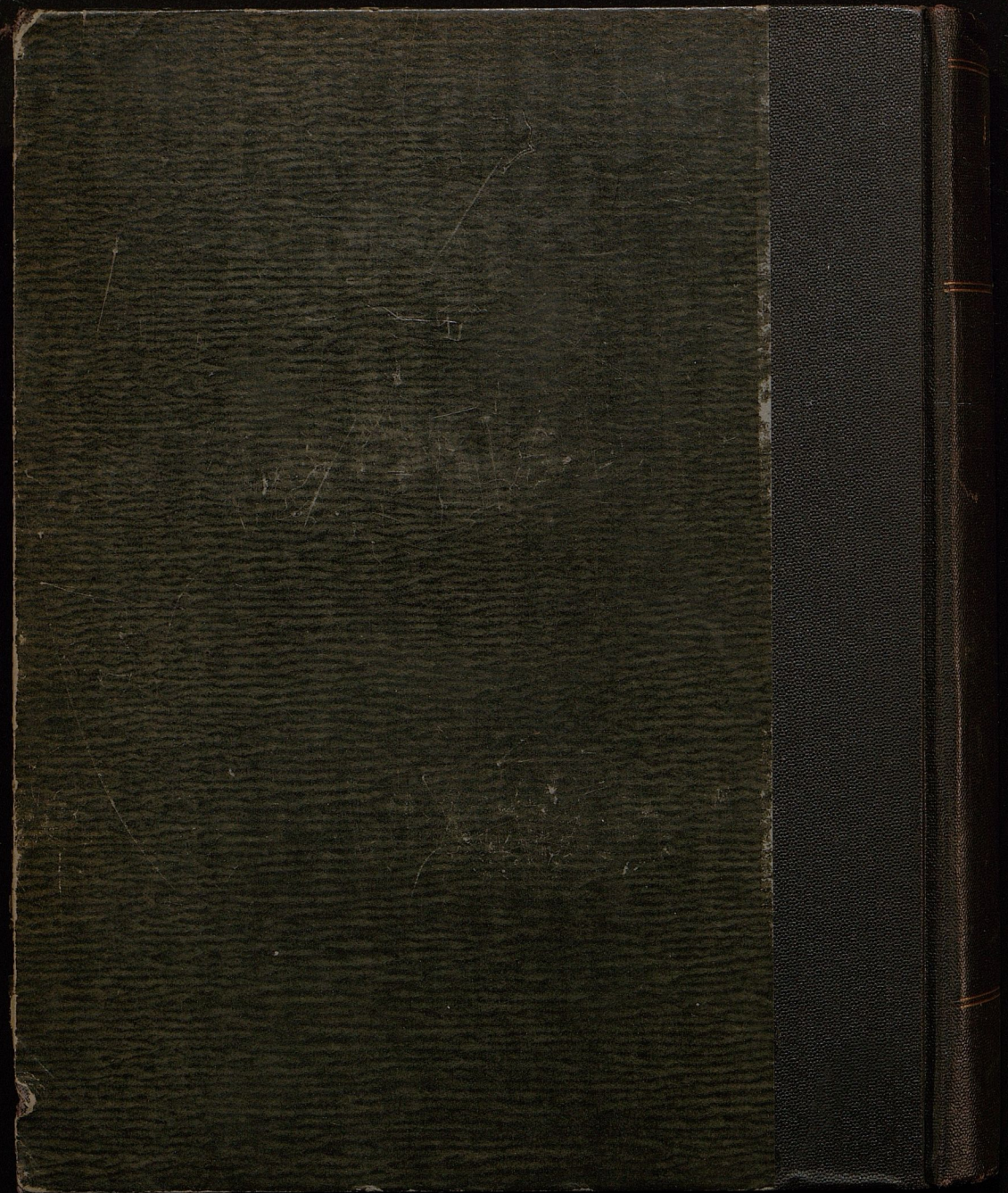
ULB Halle
005 803 519

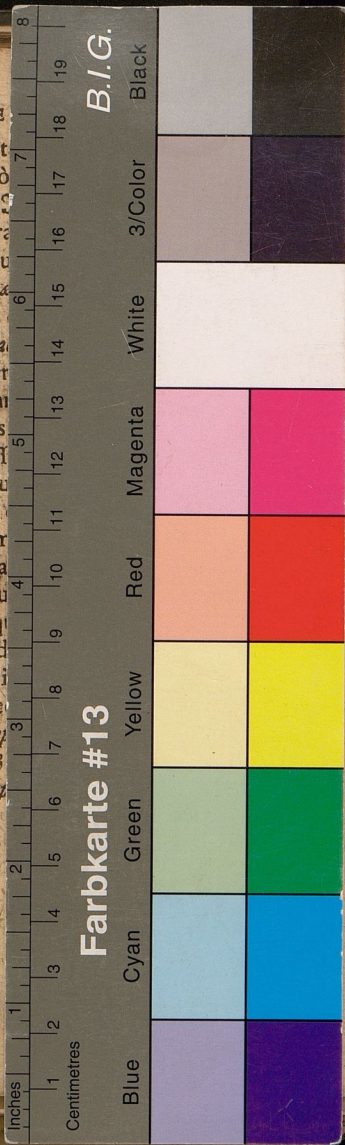
3

VJ 17

188.

DISPUTATIO INAUGURALIS JURIDICA ^{36.}
De
JURISJURANDI
INVALIDITATE, ^{1688/7^a}

von
Ungültigen und vergeblichen Eidschwüren/ ⁹

Quam
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

JOANNE GVILIELMO,
DUCE SAXONIÆ, JULIACI, CLIVIÆ
AC MONTIUM ETC. ETC.
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO ^{15/}

Decreto atque Jussu
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
in hac Academia Salana.,
PRÆSIDE

DN. NIC. CHRISTOPH. LYNCKERO,
JCTo Consummatissimo; Hæreditario in Fluhrstedt & Röt-
schau/ Consiliario aula, Regiminis Saxo-Vinariensis Intimo, Facul-
tatis Juridicæ Seniore & Antecessore Primario, Collegii Juridici
DECANO,

PRO PATRONO SUO *perpetim colendissimo*
PRO LICENTIA
Summisque in utroque Jure honoribus ac Privilegiis Doctoralibus
ritè impetrandis

Publica Disquisitioni submitit
FRIDERICUS Gottlieb Blumberg/
H. L. Q. C. ad diem Aug. 1688.

Jenæ, Liteis Bauhoferianis.

